

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. S. Vasilache)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, M. Anton, V. Cotorobai)

DECIZIE

27 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către Laurențiu Crețoi, reprezentat de avocatul Tatiana Iovu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale împotriva Alinei Crețoi și Laurențiu Crețoi cu privire la înapoierea copilului minor la locul habitual de trai al acestuia,

împotriva deciziei din 14 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Laurențiu Crețoi, reprezentat de avocatul Tatiana Iovu și a fost menținută hotărârea din 18 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

constată:

La data de 28 martie 2017 Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale a depus cerere de chemare în judecată împotriva Alinei Crețoi și lui Laurențiu Crețoi cu privire la înapoierea copilului minor la locul habitual de trai al acestuia.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la data de 08 decembrie 2015 în adresa sa a parvenit sesizarea din partea Ministerului Justiției al României (autoritate centrală desemnată pentru implementarea prevederilor Convenției de la Haga din 25 octombrie 1980 pe teritoriul României), prin care a solicitat întreprinderea măsurilor pentru returnarea imediată la locul reședinței obișnuite a copilului XXXX, în România, reținut de mama sa în Republica Moldova, în temeiul prevederilor art. 3 și 7 din Convenția de la Haga din 25 octombrie 1980.

A susținut că, conform informației prezentate de către Poliția de Frontieră a Republicii Moldova, Alina Crețoi, yyyy, împreună cu copilul său, XXXX au intrat pe teritoriul Republicii Moldova la data de 29 iulie 2015.

A specificat că, la data de 16 decembrie 2015 Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, în scopul examinării situației copilului, a sesizat autoritatea

tutelară teritorială din mun. Chișinău - locul aflării copilului, iar la data de 24 decembrie 2015 a recepționat avizul - concluzie nr. 334 din 06 mai 2016 a Direcției pentru protecția drepturilor copilului Rîșcani din cadrul Primăriei mun. Chișinău, în care autoritatea tutelară teritorială a menționat că, ținându-se cont de vârsta fragedă a copilului, de faptul că mama copilului se află în perioada de alăptare și de faptul că condițiile în care se află copilul nu-i periclitizează confortul psihologic al acestuia, a considerat că, este în interesul superior al copilului XXXX, de a se afla cu mama - Alina Crețoi.

A afirmat că, Ministerului Justiției al României a informat Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei despre faptul că, pe rolul Judecătoriei Sectorului 2 București, România se află dosarele înregistrate cu numerele 58637/300/2015 din 23 octombrie 2015 și 58636/300/2015 din 22 octombrie 2015, privind reclamantul Laurențiu Crețoi în contradictoriu cu pârâta Alina Crețoi, având ca obiect desfacerea căsătoriei și ordonanță președințială - stabilirea domiciliului copilului.

A relatat că, la data de 22 februarie 2016 Alina Crețoi a depus la Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău cerere de chemare în judecată împotriva lui Laurențiu Crețoi cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținere a copilului minor. În cererea dată Alina Crețoi, printre altele, își motivează și refuzul de a reveni cu copilul la Laurențiu Crețoi, invocând lipsa independenței financiare și violența din partea acestuia.

A notat că, conform Hotărârii Guvernului RM nr. 691 din 17 noiembrie 2009 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, structurii și efectivului-limită ale aparatului central al acestuia, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei acționează în calitate de autoritate centrală desemnată pentru implementarea prevederilor Convenției de la Haga din 25 octombrie 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii, obiectul căreia este de a asigura înapoierea imediată a copiilor deplasați sau reținuți ilicit în orice stat contractant, aceste state dorind să protejeze copilul, pe plan internațional, împotriva efectelor dăunătoare ale unei deplasări sau neînapoieri ilicite și să întocmească proceduri în vederea garantării imediatei înapoieri a copilului în statul reședinței sale obișnuite.

A subliniat că, la momentul recepționării sesizării din partea Ministerului Justiției al României, dreptul de încredințare îl dețineau ambii părinți, însă acest drept i-a fost încălcat tatălui copilului de către mama acestuia, fapt care a și stat la baza sesizării și solicitării de a fi aplicate prevederile Convenției de la Haga din 25 octombrie 1980.

A solicitat înapoierea copilului XXXX la locul habitual de trai al acestuia în România, or. București.

Prin hotărârea din 18 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani acțiunea depusă de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 14 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către Laurențiu Crețoi, reprezentat de avocatul Tatiana Iovu și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

La data de 07 noiembrie 2018 Laurențiu Crețoi, reprezentat de avocatul Tatiana Iovu a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului recurentul a reiterat aceleași argumente, care au fost susținute și în instanțele ierarhic inferioare, insistând asupra faptului că, instanțele ierarhic inferioare au interpretat în mod eronat legea.

A afirmat că, instanța de apel a examinat cauza superficial și nu s-a pronunțat asupra argumentelor relevante din cererea de apel, în mod special cele indicate cu referire la mecanismul de aplicare a Convenției de la Haga din 25 octombrie 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii, raportat în speță. Or, dreptul la un proces echitabil presupune că, instanțele de judecată trebuie să indice cu claritate motivele pe care se întemeiază hotărârile, abținerea instanței de la furnizarea unui răspuns explicit la cerințele invocate, constituie o încălcare a art. 6 § 1 CEDO.

A susținut că, argumentarea instanței de apel precum că, prezenta acțiune civilă s-a înaintat mai mult pentru a-l repune în drepturi pe tata copilului decât pentru a asigura și garanta drepturile și interesele copilului, rezultă din înțelegerea eronată a scopului și spiritului convenției, care implică asigurarea și respectarea dreptului privind încredințarea și vizitarea.

A subliniat că, Alina Crețoi nu era în drept fără consimțământul celuilalt titular al drepturilor și obligațiilor părintești să decidă asupra locului de reședință al copilului minor. Niciunul dintre părinți nu este cu nimic mai îndreptățit decât celălalt să ia decizii în mod unilateral în privința copilului minor, iar Alina Crețoi, nesocotind dispozițiile legale privind egalitatea în drepturi și îndatoriri a părinților față de copilul lor minor, a luat în mod unilateral o decizie care a determinat privarea minorului și a tatălui de dreptul de a avea legături personale.

A precizat că, întrucât autoritatea părintească este exercitată în comun, rezultă că mama în mod ilicit reține minora pe teritoriul Republicii Moldova și a decis asupra schimbării reședinței obișnuite a acesteia, fiind astfel violat dreptul privind încredințarea copilului minor, fapt pentru care tatăl copilului Laurențiu Crețoi a fost nevoit să sesizeze autoritatea centrală a reședinței obișnuite a copilului pentru ca acestea să acorde asistență în vederea asigurării înapoierii copilului, având în vedere că reținerea minorei pe teritoriul Republicii Moldova și neînapoierea acesteia în România este ilicită în sensul Convenției de la Haga din 25 octombrie 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii, în vigoare pentru Republica Moldova din 01 iulie 1998.

A punctat că, cererea de înapoiere a fost depusă în interiorul termenului de un an de la neînapoiere, și ca atare sunt incidente prevederile art. 12 alin. 1) din Convenție, conform cărora, când un copil a fost deplasat sau reținut ilicit și o perioadă de mai mult timp s-a scurs cu începere de la deplasare sau neînapoiere în momentul introducerii cererii înaintea autorității judiciare sau administrative a statului contractat unde se află copilul, autoritatea sesizată dispune înapoierea sa.

A relatat că, prin cererea Ministerului Justiției al României cu nr. 2/87052 din 02 noiembrie 2015 adresată Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, se confirmă depunerea cererii de el, precum și se atestă că autoritatea administrativă a statului unde se află copilul a fost sesizată în interiorul termenului de un an de la refuzul înapoierii minorei în România. În adresa Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei cererea a parvenit la data de 08 decembrie 2015, pe când refuzul înapoierii copilului a survenit la 11 septembrie 2015.

A relevat că, Alina Crețoi a refuzat să se întoarcă cu minora în România la data de 11 septembrie 2015, iar solicitarea în adresa autorității administrative naționale privind aplicarea Convenției a parvenit la 08 decembrie 2015, prin urmare constatările instanțelor inferioare sunt eronate în acest sens.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Cod de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 27 februarie 2019 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să mențină decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, la data de 31 august 2013 Laurențiu Crețoi a înregistrat căsătoria cu Alina Crețoi și din căsătorie au un copil minor, XXXX.

Conform informației prezentate de Poliția de Frontieră a Republicii Moldova, Laurențiu Crețoi și Alina Crețoi împreună cu copilul minor, XXXX, au intrat pe teritoriul Republicii Moldova, însă ulterior, Alina Crețoi a refuzat să se întoarcă cu copilul în România.

Actele cauzei denotă faptul că, în legătură cu faptul că, Alina Crețoi a refuzat să se întoarcă împreună cu copilul la reședința anterioară din România, reținându-l pe teritoriul Republicii Moldova, tata copilului, Laurențiu Crețoi a sesizat autoritățile române.

La data de 08 decembrie 2015, în adresa Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei a parvenit sesizarea din partea Ministerului Justiției al României, prin care, în temeiul art. 3 și 7 din Convenția de la Haga din 25 octombrie 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii, a solicitat întreprinderea de urgență a măsurilor în vederea localizării copilului și a demarării procedurii de înapoiere a acestuia la locul reședinței obișnuite în România.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei a solicitat înapoierea copilului XXXX la locul habitual de trai al acestuia în România, or. București.

Prima instanță, fiind învestită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii.

Ulterior, instanța de apel, fiind învestită cu judecarea apelului declarat de către Laurențiu Crețoi, reprezentat de avocatul Tatiana Iovu, a ajuns la concluzia netemeinicii acestuia, menținând hotărârea primei instanțe, pe care a considerat-o întemeiată și legală.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, a ajuns la concluzia că, soluția dată de către instanțele judecătorești este una întemeiată și legală.

Conform art. 1 din Convenția de la Haga din 25 octombrie 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii, prezenta convenție are drept obiect: a) de a asigura înapoierea imediată a copiilor deplasați sau reținuți ilicit în orice stat contractant; b) de a face să se respecte efectiv în celelalte state contractante drepturile privind încredințarea și vizitarea, care există într-un stat contractant.

Conform art. 3 din Convenție, deplasarea sau neînapoierea unui copil se consideră ilicită: a) când are loc prin violarea unui drept privind încredințarea, atribuit unei persoane, unei instituții sau oricărui alt organism acționând fie separat, fie împreună, prin legea statului în care copilul își avea reședința obișnuită, imediat înaintea deplasării sau neînapoierii sale; și b) dacă la vremea deplasării sau neînapoierii acest drept era exercitat în mod efectiv, acționându-se separat sau împreună ori ar fi fost astfel exercitate, dacă asemenea împrejurări nu ar fi survenit. Dreptul privind încredințarea, vizat la lit. a), poate rezulta, între altele, dintr-o atribuire de plin drept, dintr-o hotărâre judecătorească sau administrativă sau dintr-un acord în vigoare potrivit dreptului aceluia stat.

Conform art. 4 din Convenție, convenția se aplică oricărui copil care își avea reședința obișnuită într-un stat contractant imediat înainte de încălcarea drepturilor privind încredințarea sau vizitarea. Aplicarea convenției încetează când copilul atinge vârsta de 16 ani.

Art. 5 din Convenție prevede că, în înțelesul prezentei convenții: a) dreptul privind încredințarea include dreptul cu privire la îngrijirile cuvenite persoanei copilului și, îndeosebi, acela de a hotărî asupra locului reședinței sale; b) dreptul de vizitare include dreptul de a duce copilul pentru o perioadă limitată de timp în alt loc decât cel al reședinței sale obișnuite.

Conform art. 14 din Convenție, pentru a stabili existența unei deplasări sau a unei neînapoieri ilicite în înțelesul art. 3, autoritatea judiciară sau administrativă a statului solicitat poate ține seama în mod direct de legea și de hotărârile judiciare sau administrative recunoscute sau nu în mod formal în statul în care se află reședința obișnuită a copilului, fără a recurge la procedurile specifice asupra dovedirii acestui drept sau pentru recunoașterea hotărârilor străine care ar fi altfel aplicabile.

La caz, se reține că, urmare a analizei motivelor invocate în cererea de chemare în judecată, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei a înaintat prezenta acțiune mai mult pentru a-l repune în drepturi pe tata copilului, decât pentru a asigura și garanta drepturile și interesele copilului, însă momentul respectiv

contravine atât scopului general al Convenției asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii (Convenției de la Haga) din 25 octombrie 1980, cât și Convenției internaționale cu privire la drepturile copilului din 20 noiembrie 1989, care au ca scop primordial asigurarea respectării drepturilor copiilor, reieșind din interesul acestora, ambele declarând că în cazurile ce vizează minorii Statele contractante urmează să reiese, în primul rând, din interesul superior al copilului.

În speță, după cum a indicat instanța de apel, acțiunea cu care a fost sesizată autoritatea judecătorească are ca scop principal repunerea în drepturi a unuia din părinții copilului și, doar ca scop secundar, asigurarea respectării interesului superior al copilului, situație inadmisibilă, care contravine atât normelor internaționale, cât și celor interne.

Din materialele dosarului rezultă că, deplasarea copilului minor, XXXX pe teritoriul Republicii Moldova a fost una legală, deoarece la trecerea frontierei de stat româno-moldave copilul minor a fost însoțit de ambii părinți.

Conform art. 12 din Convenția asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii din 25 octombrie 1998, atunci când un copil a fost deplasat sau reținut ilicit, în sensul art. 3 al aceleiași Convenții și o perioadă de mai puțin de un an s-a scurs cu începere de la deplasare sau neînapoiere în momentul introducerii cererii înaintea autorității judiciare sau administrative a Statului contractant unde se află copilul, autoritatea sesizată dispune înapoierea sa imediată.

Autoritatea judiciară sau administrativă, sesizată fiind chiar după expirarea perioadei de un an prevăzute la alineatul precedent, urmează, de asemenea, să dispună înapoierea copilului, afară dacă nu se stabilește că copilul s-a integrat în noul său mediu.

Actele cauzei denotă faptul că, autoritatea competentă a înaintat cererea de chemare în judecată peste aproximativ doi ani de la intrarea copilului pe teritoriul Republicii Moldova.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, instanțele judecătorești corect au conchis despre lipsa temeiurilor, necesității și oportunității înapoierii copilului la locul său habitual anterior, o asemenea soluție fiind contrară interesului major și suprem al copilului, care la data examinării cauzei în prima instanță de acum era integrat în noua societate și noul său mediu habitual.

Mai mult, se reține că, din momentul intrării copilului pe teritoriul Republicii Moldova, acesta s-a aflat în grija mamei și a beneficiat de atenția acesteia.

Sub același aspect, instanța de recurs ține să menționeze că, conform avizului concluzie întocmit de Direcția pentru protecția drepturilor copilului Rîșcani, mun. Chișinău la data de 06 mai 2016, ținându-se cont de vârsta fragedă a copilului, de faptul că mama se află în perioada de alăptare, iar condițiile în care se află copilul nu-i periclitizează confortul, Direcția a considerat că, este în interesul superior al copilului de a se afla cu mama (f. d. 12-13).

Conform avizului concluzie întocmit de Direcția pentru protecția drepturilor copilului Rîșcani, mun. Chișinău la data de 01 iulie 2016, condițiile de trai ale mamei, Alina Crețoi sunt favorabile pentru creșterea și dezvoltarea armonioasă a copilului minor, XXXX. Mama Alina Crețoi o crește și o educă pe fiica XXXX,

dispunând de condițiile necesare și fiind susținută de părinții săi, iar din cauza vârstei fragede, fiica minoră nu frecventează grădinița (f. d. 63).

Din materialele dosarului rezultă că, la data de 02 martie 2016 a fost efectuată transcrierea actelor de stare civilă, fiind eliberat certificatul de naștere pe numele XXXX, de către autoritățile Republicii Moldova, fiind confirmat în acest sens deținerea de către aceasta și a cetățeniei Republicii Moldova.

La materialele cauzei nu au fost prezentate probe, ce ar confirma că ar fi în interesul superior al copilului minor deplasarea acestuia la locul anterior de trai, ci din contra s-ar crea eventuala situație de despărțire a copilului minor, care nu are 3 ani împliniți, de mama sa, Alina Crețoi.

În contextul celor expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că, instanțele judecătorești temeinic și legal au respins acțiunea ca neîntemeiată, iar reprezentantul recurentului, avocatul Tatiana Iovu nu a invocat nici un argument, care ar răsturna concluzia instanțelor judecătorești.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că, decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe sunt întemeiate și legale, iar argumentele invocate de către reprezentantul recurentului sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul declarat de către Laurențiu Crețoi, reprezentat de avocatul Tatiana Iovu.

Se menține decizia din 14 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 18 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale împotriva Alinei Crețoi și Laurențiu Crețoi cu privire la înapoierea copilului minor la locul habitual de trai al acestuia.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Mariana Pitic